

10138

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d'Espanya fixaran lo preu los CORRESPONSAIS

ADMINISTRACIO y REDACCIO: Llibreria Espanyola, Rambla del Mtl, 20 botiga. BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LAS DOS CORONAS (per M. MOLINÉ.)

Espanya en lo dia dels Morts

LOS NOSTROS MORTS

En lo día de la commemoració dels fidels difunts hem de dedicar un piadós recort als que 'ns precediren y 'ns acompanyaren en la tasca de omplir las págiuas del present periódich. De ingrats y olvidadissos pecaríam si no ho feyam.

Descansin en pau tots los nostres volguts companys, que després de compartir ab nosaltres penas y alegrías, ens han precedit en lo camí de l' etern repós que tots seguirem un día ó altre.

Descansin en pau lo genial dibuixant *Tomás Padró*; l' ilustre *Frederich Soler*, honor de las lletres catalanas; l' insigne satíric *Robert Robert*, gloria de la premsa espanyola; lo popular novelista *Antón Aladill*; l' espiritual poeta *Joaquim M.ª Bartrina*, qual existencia en flor sigué segada, lo mateix que la d' *Antón Llabertá y Joseph Dern*, en l' esclat de sa florida joventut.

Descansi ab ells qui tant els volgué y estimá, qui fou lo nostre amich del ánima, qual ausencia 'ns omplirá sempre 'ls ulls de llágrimas y de racansa 'l cor; descansi ab ells *Ignoscent Lopez Bernagosi*, fundador y propulsor del present periódich.

LA REDACCIÓ.

UNA VISITA AL CEMENTIRI NACIONAL

FANTASIA

A nació que un día v. assombrar al mon ab l' esplet de sas hassanyas ha quedat convertida en un immens cementiri.

Pagant tribut á una costúm, no sé si inspirada en la pietat ó filla de la rutina, cad' any, quan s' aproxima la diada trista de la commemoració dels fidels difunts, una forsa secreta que no puch dominar, traslada al méu esperit,

en alas de la imaginació á un lloch que sense poderse anomenar d' etern descans, ab motiu de ser encare moltíssims els morts que s' hi bellugan, ostenta no obstant sobre la portalada un titol foforich escrit ab la llum vaga dels focs-follets des resos de las ilusións per ludas... un titol que diu: CEMENTIRI NACIONAL.

¡Quánta tristesa s' apodera del cor del traspasat aquella portalada sense forma arquitectónica, més pausada que res á una cavernosa boca oberta pera tragars'ho tot!... Una doble reixa de agudas punxas d' acer simula las fortas mandíbulas del mónstruo... Entre aqueixas dents terribles s' hi veuen encare filigranas de carn, detritus pestilents de sas inhumanas orgías.

—Per aquí has de passar!—exclama una veu pahorosa, y jo 'm tiro enrera horrorisat, sentint de sopte un cubrimient de cor que 'm va pujant cos amunt y 'm va baixant cos avall, en escéntrica dilatació, invadintme una especie de onada de defalliment que 'm fa ténitar

las camas y perdre 'l mon de vista, y no 'l mon material tan sols, sino també 'l mon misteriós dels somnis.

Al recobrar los sentits, me trobo dintre del cementiri. ¿Qui m' hi ha ficat? Ho ignoro. ¿Cóm m' hi han fet entrar? No ho sé. L' únich que 'm consta bé desde 'l primer moment es que soch dintre.

Si algún dupte me 'n pogués cabre, me 'l desvanexaria la presencia de un fosser, que mirantme ab aire sarcástich, me dona la benvinguda y m' invita á seguirlo.

—Vina ab mí—'m diu—y 't guiaré á través del Cementiri Nacional. Cregas que 't divertirás molt... La Mort, segons com se mira, es una gran bromista, que no acaba may lo bon humor.

—Pero tú qui ets?—li pregunto un tant sobresaltat.

—Fora por; no tinguis desconfiansa... Jo soch lo geni espanyol... Fhá anys, y sigles que no faig res més qu' enterrar morts. Sentiments é ideas, homes é institucións, grandesas y miserias, ensomnis y realitats, tot passa per las mevas mans, tot ho colgo, tot ho enterro. Es la meva tarca fatal, y no 'n tinch d' altra... Per aixó Espanya 's va morint... Fa mes que anarse morint, s' está agotant...

Pero vina—afegei—no hi ha que perdre temps, si desitjas ferte cárrech sols de algún pormenor interessant, que lo qu' es á veureho tot has de renunciarli, tan inmens es lo cúmulo de restos que aquí guardo apilotats.

Y 'm va portar de dret á l' isla primera, de la Teocracia.

Plena estava de restos de temples de totas las edats y de tots los gustos arquitectónichs: columnas trençadas, capitelis dispersos, claus de volta cap-giradas ab las grotescas figuras mirant en l' ayre en lloch de mirar abaix... Núvols de fum embolcallavan l' ambient provocant la tos ab sas fortors d' encens, de carn rustida, de gasofia de convent tot barrejat en una sola emanació desagradable... Per tot arreu tions mal apagats y cendras encara calentas.

—Mira—va dirme 'l guía:—restos de la Inquisició y de la crema dels convents; de l' opressió clerical y de las venjansas populars... Tot lia vingut á unir-se dintre de un mateix recinte.

—¿Y sabs si tot aixó tornarà á ressucitar?—vaig preguntarli.

—Podria ser; pero tingas per segur, qu' en tot cas, se reproduirà eternament la mateixa historia... Qui juga ab focs se crema.

Y dihentme aixó 'm conduí á la segona isla, no sense advertirme que 'm calia anar depressa per no comprometer.

Vaig véurehi llargas rengleras de sepulcres artísticament treballats, surmontats de coronas, y plens de adornos rics y suntuosos: alguns tenfan marchs de pedras preciosas.

—¡Quánta riquesa!—vaig exclamar.—¿Son diamants y rubís?

—Ho semblan—va contestarme 'l guía.—Lo que prens per diamants son llágrimas y gotas de suor; lo que se 't figuran rubís, gotas de sanch. Tot ha sortit

del front, dels ulls, y del cor del poble espanyol. Li deyan que certas grandesas exigian grans sacrificis y se sacrificava sense exhalar ni una queixa... ¡Y mira las tals grandesas á que han quedat reduhidas!

Lo guía enfonza, una de aquellas llosas y trayentne un grapat de pols pestilenta me la mostrá exclamant: —Desenganyat, la mort no fa excepcións. Aquí, «tant hi ve 'l rey, com el papa, com aquell que no te capa.»

Vaig donar un rápit cop de vista al lloch de aquellas rengleras de sepulcres, notant que tots estavan tancats, menos un.

—¿No mes que un n' hi ha per omplir?—vaig preguntarli.

—Un no més—me va respondre—y aquest será l' últim.

Y entraré en l' isla tercera. Penetrarhi y veurem obligat á taparme 'l nas, sigué tot hù. ¡Redeu y quina pestilencia!

—No ho extranyis—va observarme 'l guía.—Aquest es lo departament de la Política. Anys enrera sigué 'l mes sá, 'l mes higiénich del Cementiri. La major part dels difunts que hi entravan havían mort en olor de santedat patriótica, y fins donava gust respirar los efluvios de las sévas virtuts cívicas. Molts d' ells venían agotats per l' heróich esfors consagrat á la defensa de las ideas: alguns segats en la flor de la joventut del camp dels vius, victimas de sas hassanyas temerarias. Morts y tot semblava palpitar en sos llabis lo crit entusiasta de «¡Visca la llibertat!...»

Ja fa molt temps que de aquests no n' entra casi cap. Los que vingueren, á causa de haver sigut los primers de la tanda, han quedat colgats molt fondos. Tant fondos están que ja casi se n' ha perdut fins la memoria.

Damunt d' ells jau una nova generació de panxatents, de renegats, sense fé ni conciencia, explotadors de las desgracias públicas qu' ells provocan pel compte que 'ls ié. Tots venen ab la tria plena. Per aixó puden tant.

Y al arribar á tal punt del séu discurs:—Mira,—exclamá senyalantme una serie de aparicións que anavan desplegant-se davant de mos ulls en forma de corteig grotesch, de professó macabra.

—Son els morts de l' Espanya actual. Ves si 'ls coneixes—deya 'l guía signantlos ab lo dit.

Tots van pa-sar en actituds estrefalarias.

Un que tenia 'ls pómul punxaguts y la bocassa llarga, com si rigués estúpidament, portava sobre del cap en lloch de llorón un espanta-moscas d' adroguer y feya 'l molinet ab una espasa plena d' oscas y espuntada.

A un' altre sense ninas als ulls, pero guenyo de las concas, se li anava curvant l' esternó y 'l costellám á riscos de que li saltessin los ossets, á impuls del vent que li feyan una cáfila d' esqueletos de micos manejan frenétichs unas manxas, en las tapas de las quals s' hi llegian los següents lemas: ORGULL, VANITAT, PETULANCIA, ADULACIÓ.

Al seu costat caminavan dos esqueletos mes; l' alta y l' omega de la política consevadora: l' un portava de gayrell lo calanyés, mostrava dos dents com dos palas

BOJERIA MACABRA

Y fidels á la cita compareixen omplint en poch moments la inmensa plana.

Tots son allí y en grupos enrahonan en un llenguatge estrany, sense paraulas y acostant, per entendres, fins á tocar las blanquinosas calvas.

Arriban de tots punts los esqueletos y á la hermosa llum blanca de la lluna que banya aquella escena llensan sas testas lluhentors estranyas.

Un d' aquells esqueletos puja d' un altre sobre las espatillas, y tots d' un cop inmóvils remaneixen escoltant ben atents l' arenga estranya que, fent petá las dents ab eloquencia ó bé fent xarricarlas, els fa la calavera

que per lo vist á tals legions comanda. Y sens dupte obelint ordres rebudas aquell tétich exercit se separa, y en grupos numerosos per Espanya s' escampa.

Volant com llamps las grans ciutats inundan que jeuhen en la sombra embolcalladas y sens titubegar se dirigeixen á senyaladas casas

filtrant-se per parets y férreas portas y apareixen en sumptuosas cambras hont dormen ben tranquils la son de 'ls justos los quins d' aquest pais son la desgracia.

Lo soroll de boixets de 'ls esqueletos 'ls desperta y s' espantan al veure entorn son lilit las ossamentas de una turba que airada 'ls agafa y pe 'ls ayres se 'ls emporta com qui s' en dú una palla.

De nou al lloch los grupos compareixen, cada un porta sa carga,

y fent al mitj un munt de gent dolenta composta de polítichs sense entranyas, ineptes militars, empleats pillos, juijes venals, falsaris ab sotana, usurers sens conciencia, vils burgesos, contractistas sens cor y demés plagas que viuen y prosperan explotant sense fé á la gent honrada.

forman á son entorn apretat cercle y á una senyal sobre 'l pilot se llansa tota aquella munió de calaveras atropelladament, brincant ab sanya, fent un soroll que sembla soroll de bitllas buydas sachsejadas.

Y frisosos s' aferran cada esqueleto al viu que té més rabia. Un qu' en vida fou victima del vividor polítich de ampla manega, á un tipo molt funest per son cinisme ab la ma esquerra pel tupé l' agafa y ab la dreta blandint furios son fémur pegantli cop terrible 'l cap li esclafa.

Un mort que té en la closca lo forat que 'l entrá va fé una bala, d' un general funest per sas ximpleras, fort en lo coll s' arrapa y clavant fit á fit las vuydas concas á sos ulls espantats fent petá ab rabia sa blanca dentadura tremolosa, vá aproximant ab pausa al rostre esferehit d' aquell estúpit sa closca treta de mucca estranya, fins qu' en un esclat d' ira li apreta 'l coll y 'ls maxilars li clava.

A un gu-nyo endosat, plé de superbia, un altre mort s' atansa y ficantli lo puny á dintre 'l ventre busca en va las entranyas.

Lo petit esqueleto que fou en vida la negreta Agueda ab sas ricas falanges los ulls buyda d' un que deu tot lo qu' es á sa gran barra.

Cada un son butxi busca; un explotat ab son burgés s' esbrava, un enganyat á un capellá reventa y un robat sobre un jutje s' abalansa.

Y tots plegats frenétichs, sens fer cabal de prechs, renechs ni llágrimas ballant infernal ball al seu desobre enfonzan sos calcáneos en las panxas, patejan, esgarrapan, esmicolan, clavan los dits obrint forat d' hoat raja abundosa sanch roja, trinxan, trencan, y forman d' aquell munt de carn humana un pilot de pellinchs qu' encar palpitan, una sangrenta pasta

d' hont surten xaragalls de sanch calenta com cintas rojas qu' sens fi s' allargan. Y quan ja ni un viu queda, per no deixar ni rastre d' aquell munt asquerós de porqueria una tromba de llamps al cel demanan que produhint un infernal estrépit cau al moment y s' alsa una immensa foguera que fins al cel s' enlayra fonent ab sa claror las ossamentas de las legions macabras que han vingut de las fossas hont dormian pera fer, daterosas de venjansa, lo que no saben fer los vius imbécils perque la sanch y la energia 'ls falta.

Y com gegant antorxa aquella immensa flama que purifica la viciada atmósfera ilumina de plá á l' nova Espanya, que purgada dels vils que l' embrutian, apareix engrandida, ferma, honrada, sense envejas que adormin las conciencias, sent tots útils á tots, gosant pau santa, y vivint ab República modelo lliures, iguals y en fraternal companya.

JEPH DE JESPU.

d' enfornar y sostenia á brás un torero y una xula: á cada pas que donava se sentia 'l sachseig de un pandero.—L' altre, ab barretineta d' estám, penjantli de la part inferior del cráneo una gran barba de carassa de l' orga, sostenia en sos brassos un frare y una monja, que tot sovint li buscavan el pit ab lo fre: est de criaturas afamadas.

Detrás seguía una informe mascarada de trasgos de totas midas, alguns ab cap de conillet de guix: molts de aquests caps se movían automàticament en sentit afirmatiu; y n' hi havia que pelavan tronxos de col. Altres tenían el cap de rata y rosegavan una gran bossa que arrastrava un esqueleto ab saraguells. Entre 'ls plechs de la bossa 'm va semblar llegirhi: «Hisenda espanyola.» Estava foradada y buyda. Per tot allà ahont aquest aixám sentava 'ls ossos dels peus, no hi quedava res, ni un trist brí d' herba. No hauria fet tals estragos un núvol de llagosta. Causava mareig contemplar la irrupció vertiginosa de aquell esbart fúnebre y asquerós.

Seguía un claro, y tot sol venia á continuació un esqueleto caracterisat per un gran bigoti. Gesticulava com si fes un enfático discurs, en actituds estudiadas; pero ni un accent surtia de la seva boca... y ab tot s' hauria dit que s' escoltava.

Y á continuació 's presentá l' espectacle mes estrambótico que puga imaginarse. Un esqueleto que sobre la pelada closca ostentava un tupé á tall de plumero, y que mostrava afegit un dels peronés, bregava desesperat per reunir y agabellar un remolí d' ossos de totas formas y dimensions, que com si tinguessin argent-viu se movían sense parar; corrian per l' ayre, queyan á terra y botavan com pilotas, s' agitavan en tots sentits y entroxocavan tot sovint produhint un ruido molt semblant al del ball de bastons.

L' esqueleto del tupé pugnava per atraparlos, per contenirlos, per organisarlos, y quan ne tenia un grapat y extenia la ma per agafarne un que li passava arán de carcanada, 'ls del grapat li tornavan á escapar y fugían fent cabriolas. No he vist fatiga comparable á la de aquell insensat. Grossas gotas de suor li anavan ossos avall, y á lo millor dels seus esforços perdía 'l cap.

Llavors havia de deixar als demés per cuidar-se d' ell. Palpant per terra, en busca del tupi perdut, quan lo trobava tornava á encaixarse'l sobre las vértebras del coll, pera continuar la seva frenética tasca.

Alguns cops s' equivocava, y en lloch del seu, arreplegava 'l cráneo de algun dels seus companys, y aixís se 'l veya ostentantne ara un que va semblarme ser el de 'n Moret, ara un' altre que tenia reminiscencias del de 'n Gamazo. Quan estava cansat de tenirlos ó notava l' equivocació, se 'ls treya de una revolada, 'ls rebatia á terra ab rabia, y de una puntada de peu els feya rodolar.

Y tornava á comensar la boja ca'sera d' ossos, ajuntantse, estirantse, anant de la dreta á l' esquerra, cayent y alsantse sense terme, ni descans.

—¿Qué fa aquest infelís?—vaig preguntar al guía.
—¿Qué no ho veus?—me va respondre—traballa per la patria. Ell y 'ls altres que han passat primer, son los únichs encarregats de fer la ditxa de la nació... los únichs puntals de las institucions.

—Pleguém!—vaig dirli.
—No:—'m contestá—segueix encare.

Y 'm portá á contemplar per un foradet un carner en plena activitat. Estava atestat de cadávres, y mes atestat encare de cuchs. En una lápida s' hi llegía «*Abso-lutisme.*»

—Los morts—va dirme 'l guía—ben morts están; pero 'ls cuchs transformantse en serps y en escursóns poden tornar á sortir y tú veurás com ixen al millor dia.

—Segueix--continuá.

Y m' acompanyá á una vasta dependencia que no era tomba, ni sepulcre, sino dormitori. Un gran número de personas estavan jagudas, entregadas á la son, á una son pesada, feixuga, com produhida per un narcótico.

Ab gran sorpresa vegí que tots eran coneguts.
—Despertéu!—vaig cridar ab tota la forsa dels meus pulmons.—Amunt, que la patria 'us necessita!

Los meus crits van ressonar en la concavitat de la estancia; pero cap d' ells se va moure.

—Calla! 'M sembla que parlan—vaig dir al guía.
—No 't diré que no—'m respongué—afina l' orella: escolta.

Y en efecte, mots incoherents apenas perceptibles brotaván de sos llabis. Los uns deyan:—Revolució!...

—Los altres:—¡Evolució!...—Aquests:—Unitariá!...

—Aquells:—Federal!...—Els de aquí:—Burgesa!...—Els de allá:—Social!...

—Pero ¿qué fan; qué diihen?—vaig exclamar.

—¿Qué no ho veus?—m' observá 'l guía.—Somían!...

No 'n fa poch de temps que fan lo mateix. Si estessin desperts se farían cárrech de las circunstancias, y pendrían una resolució salvadora. Dormint, es imposible.

—Y no 's despertarán may?

—Jo crech que no succehirá fins que sobrevingui un terratrémol... si avants no s' han mort tots ells de ve-llesa.

—Donchs la patria no té salvació possible?
—Aquí, en aquest cementiri no hi veig pas lo germen de cap resurrecció eficás.
—Donchs ¿ahónt s' ha de anar per trobarla?
—Atravessa 'l mar y arribat als cementiris de Cuba, als cementiris de Filipinas. Allá trobarás tal vegada, lo que tant desitjas. Los valents que moren impávits en defensa de la integritat de la patria, constituheixen avuy l' única forsa sana y robusta, capás de regenerar á la desventurada nació espanyola.

P. K.

EPITAFIS

Mori defensant la patria en dura y cruenta guerra, y ara la patria, agrañida, li ha donat... vuyt pams de terra.

Aquí jau la llibertat que acabá 'ls seus tristos dias atacada d' una aguda suspensió de garantias.

Si resas prop d' eixa tomba, has de cridar de valent: lo qui reposa dins d' ella era sórt de naixement.

¿Una barca trista y sola fent aygua per tot arreu? No parlem més: aquí jau la pobra Esquadra espanyola.

Entrá en caixa com á quinto, y tingué tan mala sort que al cap d' un parell de mesos torná á entrarhi com á mort.

Dins d' eixa tomba raquítica, que apenas te quatre dits, hi cab tota la decencia dels senyors Estats Units.

Tenia Cubas, y al veure que baixavan, espantat, per seguí també la baixa baixá á dins d' aquest forat.

Aquí descansa un fulano aprop de la seva esposa. Sent ella també difunta es de creure qu' ell reposa.

Calaveras al voltant, calaveras á l' entrada... Aixó, més que un panteón, sembla una calaverada.

En aquesta negra tomba que 'l vert d' una palma esmalta, si no hi jeu l' isla de Cuba ja ben poquet se n' hi falta.

Era empleat, va morir-se, y ara l' home, tot campant, com si fos á l' oficina aquí segueix descansant.

Era un trist mestre d' escola y feya ja tan poch pes, que quan van aná á enterrarlo no van pogué enterrar res.

Entre en Blanco y quatre frares, l' enterraren disputant... ¿Que qui es aquest mort, preguntas? A Manila t' ho dirán.

Reposa aquí un ciutadá que en vida may va votá, y ara, en haventhi eleccions, vota en totas las seccions

Morta pels empedradores de la casa comunal, aquí jau desbaratada la pobra plassa Real.

Antich jefe, deixá 'l punt per mimá als restaurados. Don Emilio no es difunt, pero... 'l mateix que si ho fos.

¿Un panteón que á la porta hi dorm un municipal? M' hi jugo 'l cap que aquí dintre den estarhi un concejal.

Aquesta tomba badada, visitant, deixala en pau: s' ha de tenir preparada per una cosa corcada que está ja si can, no cau.

C. GUMÁ.

TERRA SAGRADA

(ENTRE CALAVERAS... DEL CEMENTIRI.)

ssst!... (Tocant á un altre esqueleto per la espallta.)

—¿Qué hi ha? (Girantse.)

—¡Si qu' es vosté!... De darrera ja m' ho ha semblat.

—No recordo...

—Si, home: soch en Jordi, el betas-y-fils de davant de casa séva.

—¡Té rahó!... ¡En Jordi! ¡l' simpático Jordi!...

—¡Llorens del cor!...

(Abrassada de las duqas calaveras.)

Moments de emoció. Pausa.
En Jordi torna á comensar:
—Y donchs ¿desde quán qu' es aquí?

UN ESTADANT DEL ALTRE MON

El mort que fa més porcadas.

fen tots plegats via fora
peguen esbrandida y jau!
no deixen un mort en pau,
pro cudeus de la tornada,
que una fera sotragada
no us fassi runas lo cau.

F. TIANA.

ESQUITX

He rodat lo cementiri
y per més que l' he buscada,
no he trobat jo cap corona
a una sogra dedicada.

J. ROBERT P.

UNA CIUTAT MODELO

No me lluny de aquí hi ha una població que si be no
figura en cap mapa, en cambi es bastant coneguda,
y conté major número de habitants que més de
quatre ciutats de primer importància.

A n' aquest poble que ls dich tothom es felis; y
aixó que molts van completament despullats, cosa
que a mi m' faria molt poch felis anarhi, y més en aquest
temps.

Allá ningú treballa, ni te de pensar en guanyarse las garro-
fas, ja qu' es al únich puesto, que jo sápig, que han resolt lo
dificil problema d' estarse un temps indefinit sense menjar.

Allá veurán genires que están nit y dia al costat de las so-
gras, sense dirse may cap mala paraula.

La gent es tan pacífica, que ni que hi hagi guerra a Cuba, ni
que n' hi hagi a Filipinas, ningú n' passa cap mal de cap.

L' amor allá no s' coneix; ni tampoch hi ha guspos y lletjos,
es a dir, lletjos, si, tots ho son bastant. Es l' única cosa que no
ls envejo: las fesomias.

En cambi gosan d' altres ventatjas, y una d' ellas es que no
tenen de sentir aquella inarmoniosa trompeta de las compa-
nyias d' electricitat, que ns posa un cap com uns tres quar-
tans, y fa mal be las orelles més ben arregladas. ¡No sembla si-
no que ls metjes especialistas de las enfermetats dels oidos la
subvencionin!

Per lo demés, allá ningú paga lloguer ni contribucions, ni
cédulas, ni res de tot aixó.

Més ben dit: ningú s' preocupa per res.

Vostés dirán: ¿qué no hi han concejals a n' aquest poble?

Si senyors. Hi han concejals, arcaldes, gobernadors, y fins
ministres y tot; pero allá ningú roba.

Ni ls lladres: a no ser que siguin forasters que també se n'
donan cassos. Sobre tot, en temps d' eleccions.

¿Qué volen més? Jo aquí visch en un quint pis ab honors
de... observatori (anava a dir ab honors de colomar).

Donchs be: no més s'urtint quatre vegadas al dia, tinch cal-
culat que pujo 438 esglahons y n' baixo altres tants diariament.

MORTS QUE VIUHEN DELS DINERS DELS TONTOS

Donchs los vehins d' aquest poble que ls dich, ni que habi-
tin al quart pis, lo que es d' esglahons, may ne tenen de pujar
ni baixar cap.

Al contrari: quan han de sortir, cosa que allá no s' acostu-
ma, perque tothom es gent de sa casa que no s' fica en res, ni
murmura de ningú, avants de treure 'l cap, sense ells pagarlos,
los criats los trasladan a qualsev l part.

De segur que algún dels lectors el veurem ponderar las ven-
tatjas que disfrutan los habitants d' aquest poble, m' dirá:

—Home; si tan felissos son, ¿per qué no hi va a viure vosté?

Senzillament: perque a la Necrópolis, que es el poble a que
m' refereixo, no hi admeten més que morts... y jo m' sembla
que encare bellgo. ¡Vels hi-aquí!

LLUIS G. SALVADOR.

LO DIA DELS MORTS

Avuy lo camp de la mort
veu sas tombas adornadas
ab ricas joyas posadas
com a tribut d' un recort.

Tothom en eixa diada
per durhi presents s' esbará.

Lo fill, lo nebot, lo pare,
la viuda desconsolada.

L' amich, lo germá, l' criat,
la enamorada fadrina...

fins l' hermosa concubina
ne porta al seu estimat.

Ab tot no hi vulgan trobar
la modesta presentalla,
sino la eterna batalla
de lluhí y de figurar.

Per tot un luxu que mata:
Coronas de molt valor:

Hi ha tombas ab fanals d' or,
llantias y Cristos de plata.

Tothom se dona 'l tribull
de figurar més del qu' es,
y per tot no s' veu res més
qu' una gran 'ossis d' orgull.

Perque avuy ab rics presents,
per més que sembli increíble
se dona forma tangible
als postergats sentiments.

Però jo hi veig los motius
de tant luxu y tants tresors.

Duhent rics presents als morts,
se parla molt més dels vius.

¡Miserable humanitat!
¿Ahont t' han de portar aquests punts,
si 'l trist recort dels difunts
excita ta vanitat?

J. PUIG CASPANYAS.

PER FER DINERS

ha de confessar: lo qu' es aquest cop,
el Govern l' ha encertada. ¡No tot
han de ser disbarats!

¿Saben quina se n' ha pensat per
fer quartos?

L' idea primordial diu qu' es de 'n
Cánovas.

—Aixó dels diners s' acaba—sem-
bla que va dir als seus companys de
ministeri:—als vius ja no se 'ls pot
demanar un céntim més.

—¿Y donchs?

—Que no ns queda altre remey que demanarne als morts.—

De moment, lo ministeri en pes va figurarse que don Antón
s' havia tornat tarumba; pero quan el guerro malaguenyo va
haver explanat lo seu pensament, tots los concellers responsa-
bles obriren l' ull, convensuts de que alló era una mina de re-
cursos inagotable.

—Tots los impostos están explotats—continúa dihent don
Antón.—Tenim drets de consums, contribució industrial, con-
tribució territorial y contribució infernal; la sal paga; pagan
els mistos, paga la pólvora, paga com qui diu la respiració.
Pero tot aixó, com ja sabeu vosaltres, se fa pagar als vius, ab
lo pretext de qu' ells son los que se n' aprofitan. ¿Per qué,
avuy que la patria está en perill y qu' es indispensable adop-
tar resolucions heróycas, no hem de mirar si acabem d' escu-
rar als vius ab l' excusa dels morts?

—¿Vol dir, carregant els morts a las costellas dels que
viuhen?..

—¡Aixó mateix! En aquesta frase está sintetisat el meu
pensament.—

Despullat de retóricas, perque aquests ministres ab la seva
literatura especial tot ho enredan y ho fan incomprendible, 'l
plan del Govern es una cosa tan senzilla com original.

Cada mort pagarà un tant, una pesseta, un duro, la quota
que s' fixi. Pero al dir cada mort, entenguis que no s' vol dir
cada persona que d' aquí endavant se mori, sino *tots els difunts
que cada familia conta*, comensant a partir d' una fetxa que,
segons notícias, será el dia 1.º de Janer del any 1801.

—¿Quants morts han tingut vostés en tot aquest sigle? ¿Den-
vint trenta, quaranta? Pues per aquests morts será precis pa-
gar al Govern deu, vint, trenta, quaranta pessetas, ó duros ó
lo que sigui.

—¿El veuhen ara 'l manantial d' ingressos que aquest pensa-
ment representa?

—¡Calculinse ls mils y mi'ls y mils difunts que s' ha tragat la
terra (y 'l mar, que aquests també s' hi contan) desde 'l temps
de Carlos IV hasta 'ls nostres dias!..

Y que tocant a aquest punt, el Govern no ha de tenir cap
por que 'l país li fassi cárrechs, perque si hi ha algú que s' ex-
clami, podrá dirli ab moltissima rahó:

—Ja que la major part de las tragerias que ls vius passen
son degudas a las imprevisions dels morts, just es que aquests
acceptin la responsabilitat pecunieria que 'ls pertoca.—

Lo que ara al Govern l' amohina es aixó: aquest impost,
que diu que se n' dirá d' *ultratumba*, ¿qui ha de pagarlo?

Dels mateixos morts, no hi ha que refársen, perque ells,
fent el sórt quan els portessin la papeleta, ja estarian llestos.

La contribució han de pagarla irremisiblement els vius; pe-
ro ¿quins? ¿els parents dels morts? ¿els hereus? ¿els vehins? ¿el
propietari de la casa?

Aquest punt es l' únich que falta dilucidar y la sola qüestió
que divideix el ministeri.

Dugas son las tendencias qu' en ell dominan

Primera: la que representa en Cos-Gayón, segons la qual, l'
impost d' ultratumba hauria de ser satisfet per l' individuó
més rich de cada familia.

—Pero aixó—li objectan els de la opinió contraria—ens
obligaria a fer una pila d' averiguacions.

—Millor: aixis haurém de nombrar un non cos d' investiga-
dors y podrém colocar a uns quants cents amichs—

La s'gon tendencia, qu' es la de 'n Cánovas, sembla més
enrahonada y més l'gica.

—Qui ha fet el mal, que l' pagui—pareix que diu don An-
tón:—no hi ha difunt que no s' hagi mort per culpa d' algú; ó
per imprudencia d' un cotxero, ó per torpesa de la caynera, ó
per *perrierias* de la senyora, ó per grosseria del senyor. Donchs
bé, l' impost corresponent a cada mort, el pagarà 'l que tingui
la culpa de que no sigui viu.

Y aixis está per ara l' assumpto.

¿Prevaleixerá 'l criteri de 'n Cánovas?

Si es aixis, pobres metjes, ja 'ls planyo!

Ja cal que amaneixin quartos.

A. MARCH.

UNA VISITA

—¡Drin!... ¡drin!...

—¿Qué se li ofereix?

—Soch la Mort.

—S' ha errat de casa:

aquí per ara estém bons

y no hi fa gota de falta.

—Ja ho sé. Vinech únicament

per dirte quatre paraulas

que voldria que demá

possesis a LA CAMPANA.

—Digui, y procuri enllestir

perque... ¿ssb?... tinch feyna llarga,

y... ¿sab?... conversá ab vosté,

ab franquesa. no m' fa gracia.

—Pues bé, l' únich que jo vull

es manifestá en veu alta

que ab la gent del temps presents

hi estich molt incomedada.

—Sobres...

—Perque grans y xichs

l' han pegada per tractarme

d' un modo inconsiderat,

malehintme, bescantantme

y presentantme per tot

com la pitjor de las plgas.

—¿Que no ho es?

—Y qué haig de ser!

Aquesta es la gran burrada

de la gent, qu' en lloch d' estar

agrahida a las ventatjas

que gosa, gracias a mi,

paga a còssas y a morradas

los favors que una li fa

sense contarn'hi una malla

¡Maltractá a la Mort! ¡La Mort,

que cura totas las llagas,

dissipa tots els pesars,

asseca totas las llágrimas,

calma l' ambició del rich,

del pobre 'ls dolors acaba,

clou las feridas d' amor,

sofoca 'ls torments del ánima

y dóna la santa pau

a tots els que la demanan!..

—Bé, si; aixó podrá ser cert,

pero en cambi ¿y las vegadas

que s' hi fa péls descusits,

sense mirá a qui las clava,

y en lloch d' aná hont ha d' anar

se fica allí hont hi es de massa?

—Fillet, el bon cassador

devegadas també s' talla,

y en lloch de tocá 'l canill

tocha al guarda-bosch que passa.

La Mort, a pesar de tot,

es tant y tant necessaria,

que arribarla a suprimir

fóra fé aná 'l món enlayre.

Suposat per un moment

que no s' mor' res; que homes, arbres,

peixos, herbas, gossos, gats,

bous, pardalls, ratas pinyadas,

viuhen sempre, eternament.

Al principi potsé encara

s' ho anirian trampejant

sense dificultats graves;

pero al cap de poquet temps

¡veurias quinas desgracias!

Los peixos que cria 'l mar

no cabrien tots al aygua;

los pobres arbres del bosch

no podrian bellugarse;

los homes dificilment

findrian espay, llum y ayre;

lo món sería petit

per da alberch a las niuhadas

de nous sers que incessantment

vindrian a empenye als altres.

Si avuy ja patiu *la mar*

Endavant la professó.

MORTS XUCLADORS

A. M. D. G.

per viure, y sou quatre plagas, ¿qué fariu allavors? ¿qué fariu, papanatas? —¿Sab que aixó potsé es vritat? —¡No ho ha de ser! Las ventatjas que proporcio a la gent son tan grossas y tan claras, que com a resúm de tot dich y diré mil vegadas que si la Mort no existís, fora precis inventarla. —C. nfor. a. es. ¿No vol res més? —No.

—Donch ja pot retirarse, y créguim... no hi torni aquí, porque jo may soch a casa. C. GUMÁ.

DOS TOMBAS

En aquest preciós panteó los restos d' un rich burgés descansan; fou un gran home plé d' honor y de diners. Sota aquest terreno dur, árit y plé de malesa descansa un cos que visqué sempre voltat de pobresa.

Contemplant las dugas tombas lo llabi casi 'm somreya, si be es vritat que mon cor estava, ple de tristesa.

U alsava altiu, joyós lo marbre esculpit, qu' esveya, reflectí al brillar lo sol. L' altre mesquí, arran de terra mostra una xica creu de justa corcada y vella, lo solitari enyal de que un difunt allí jeya.

La pompa y la vanagloria encare se manifestan des res que la parca para de la vida la carrera.

Pero tot aixó es fictici: la mort ningú l' adultera... ni l' humillan ni l' aturan lo poder ni la riqueza.

La mor dessota aquest marbre y debaix d' aquella terra igualment conúm los cossos del pobre y del rich severa, transforma al pobre y al rich en quatre grapats de cendra.

EMILIO SÉNÉ,

Suposa L' Imparcial que la Regent va excitar al goberni a que s' activessin las operacions militars de Cuba, y a que s' castigues severament qualsevol abús que s' descubris.

Los fusionistas comentavan aquest fet, assegurant qu' era igual al avís que dona 'l president de una corrida de toros a una quadrilla desorganizada.

¡Tant-de-bó que fos aixís!... Y que s' complissen los desitjos del públich fastidiat que ja fa temps qu' está cridant:

—¡A la cárcel!

S' ha posat a flot el Princesa de Asturias; pero en cambi s' ha enfonzat la draga del arsenal de la Carraca. Lo mon al revés. Las dragas serveixen per treure llot, y en la present ocasió 'l llot ha servit per xuclarse la draga.

Fins ab aixó s' coneix la mala sombra del actual goberni: ¡ni las dragas el poden dragar!

Del D. Quijote:

—Al rey ha servit l' Eurich y un empleo li han negat. —Donchs a en Joan l' han colocat. —Pero ha servit? —Sí: a un cacich.

Els de Vigo van erigir una estatua al Elduayen. Y 'ls de Antequera, porque no s' digui que 'ls andalusos son menos que 'ls gallegos, també projectan erigirne una... ¿a qui dirían?

¡A n' en Romero Robledo!... Proposo que no li fassin de mármol ni de bronze. Será mes apropósit si li fan de sal.

Y tindrà la ventatja de anarse fonent de mica en mica, ab lo qual evitarém que las generacions futuras ens tractin de ximplés.

Los marquesos del Ajuntament de Barcelona dimiteixen a parells.

Així ho han fet el de Soto-hermoso y 'l de Sentmanat, en vigílias de Totsants, y sense e-perar a que s' realisi 'l negoci de la unificació de la Deuda.

—Aquests dos aristócratas—deya un tranquil—renuncian al panellé dels belgas per no tenir que participar de la castanyada dels barceloníns.

Baixan els fondos públichs. Y 'l preu del pá puja y 'l ví per no ser menos també s' enfila.

Se va aproximant lo moment-terrible: ni las classes acomodadas tallarán cupons, ni las classes pobras podran tallar pá.

—Y aixó qué importa!—diuhen D. Antón y D. Práxedes fentse l' ullet.—¿Qué importa aixó, mentres nosaltres poguém seguir tallant el bacallá! ..

Quan en Cánovas feya la rateta a n' en Borrero y a n' en Primo de Rivera ab lo mirallet de la Capitanía general de Filipinas, ha vingut a sorprendre a tothom lo soptat nombrament del general Polavieja.

¿De ahont prové la imposició de aquest nombrament inesperat? Cosas hi ha en la política espanyola qu' encare que se sápigam, no poden dirse! ¡Recrístina!

Lo general Polavieja va a aquelles islas en calitat de segon cabo; pero tothom sab que al arribar allí s' farà cárrech del goberni general del arxipiélach. Aixís lo general Blanco podrà caure sense ferse mal.

Diu qu' está malalt en Blanco que no pot donar ni un pas, y 'l goberni que tant l' estima li ha enviat un matalás.

A Nova York s' exhibeix actualment una máquina per votar. Diuhen los que l' han vista, qu' es una preciositat y que revela un gran ingeni.

¡Una máquina per votar!... ¡Y qué atrassats están en aquelles terras!

Aquí a Espanya ja fa temps que funciona una máquina que treu fets als Diputats, als Senadors y als Concejals tots de una pessa. Y aixó que la máquina espanyola no necessita vapor, móventse a força de pan-torrillas.

Ja poden desarse 'ls yankees, qu' en quant a mecánica electoral els portém 100,000 lleguas de ventatja.

EPITAFIS

Jauben aquí una españa rovellada un cor de bé y un plano del Zanjón. Que Deu perdoni al home que va usarlo tot lo mal que haja fet als espanyols.

RUY.

En aqueix ninxo petit hi jau la beata Roseta:

mori dels grans cops al pit que s' donava la ximpleta.

R. PUJOL.

Quin ninxo més especial! lleig, negre, fumat, dolent, vet aquí porque la gent he vist que 'l passa per alt; y despedeix mal oló, jo no se que deuré ferho; ve-yám, llegim lo lletrero... «Lo goberni conservadó.»

JOAN MALLOL.

Aquí jau un infelis que ab tot y fe anys qu' es mort, se troba que te la sort que 'l fan viure si es precis Tant si puja, com si baixa lo partit conservadó, lo día d' una elecció eix mestre surt de la caixa.

Será un mártir de debó encara que tot se mudi l' infelis mestre d' estudi que te al cau eixa inscripció: «Aquí descansa un vehi que mori d' un desespero: de fam se menjá un puntero y no 'l va poder pahí.»

JOAN VILARGUNTÉ.

«Aquí jauhen la igualtat, lo dret y la llibertat, la moral y la hidalguía. (Y 'l vici, enveja, maldat injusticia y falsetat están a l' ordre del día.)»

SANCH DE CARGOL.

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Llo-bre-gat.
- 2.ª ANAGRAMA.—Canti—Cinta.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—Gatuellas—Moreri.
- 5.ª GEROGLÍFICH.—Per sastres las sastrerias.

Han endavinat las quatre solucions Metje del cotxe extrany, G. Bitllas, Mariano del Esparver y J. M. T.: n' han endavinadas 3, Un Fulano y Concejal retirat, 2 P. Miquel, A dels Sigrans y Nicodemus; y 1 no més Penjim-penjám y Salabrugas.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans Pepet Panxeta, Angel Práctich, Nerbimberata, R. H., Bolado de Premia de Dalt, Piu de Negre, Pere Carreras, E. Bosch y Viola, Per dos estudiants, J. Romanos, P. Morell y C. J. Batallé, Manel de A. Grau, J. Menut y C., Diu-Diu, C. de Pere Botero, Sogri, J. Aubert M., Sisquet del Full, Un Blancch, Un Assurimentaire, Ramon Riús, S. Rocatiba, M. Ferrandoz, Antonet del Vendrell, Gilla, Crach, Rodarlas, Gior, Vilafranc, Un Catalanista, Just Jeremias, Badori de Mascanyis, P. de Priu, D. Ferrer, Joseph Novi, J. F. M., y Un Noy de deu anys: —Lo que envian aquesta semana no fa per casa.

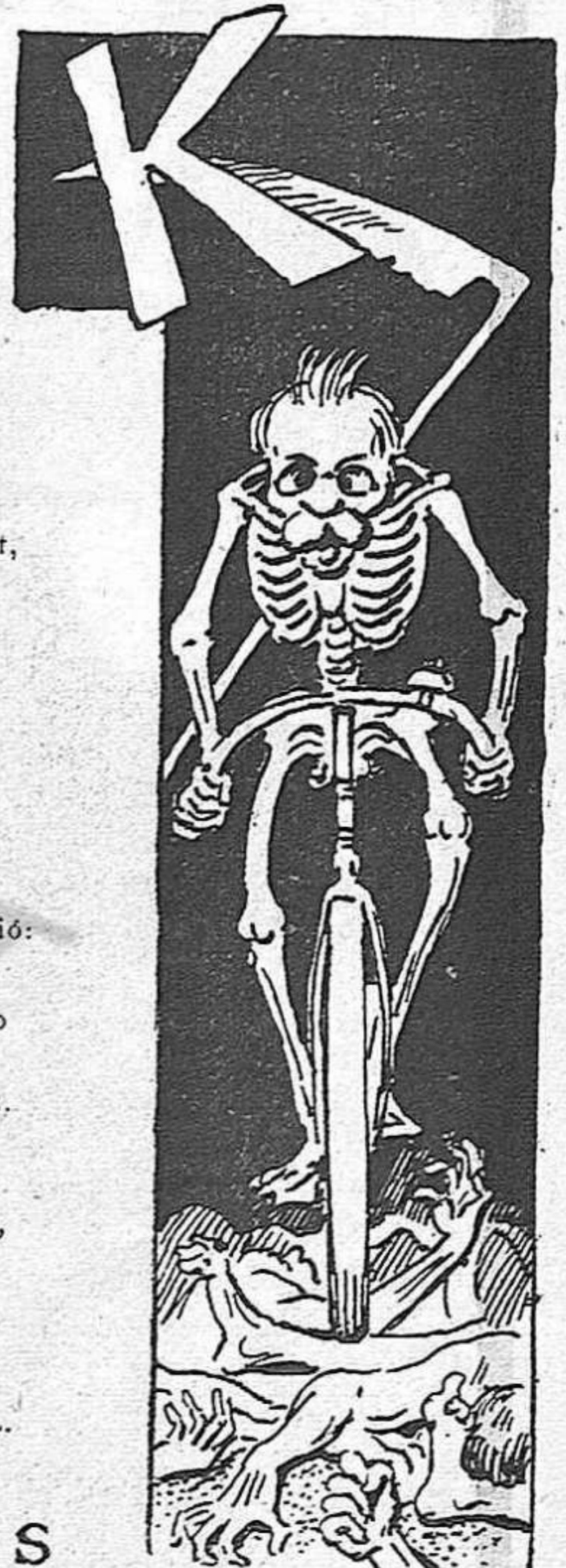
Ciudadans J. Moret de Gracia, G. Martinez, Salvador Boravia, E. S. Anglada, Fidel Delfi, Ricart Pujol, Xilef, J. Sarellusac, Anton Zuzús, Un Lagosti, Carbassa y Carbasso, B. Elias, Mauro Montaner, Noy de Sans-Cuba, Tap de suro Vilafranca, Perico Tenerife, Amich dels Aucells, J. seph Toust, Emili Broquetas, Nyich-Nyach, S. Balsells, y J. B. C.:—Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá Pepet Gay: L' article resulta manso —Equis: Sense veure'ls no podém dir res. M. Badia Ara va bé —Arrossaire Vilafranc: No 'ns serveix —J. Farré y R.: No 'ns agrada prou —Mariano R. y S.: Y lo de vosté tampoch. —M. B. V.: Per aprofitarho enguany ho reberem massa tart. —C. B. Narberí: Entereats, pero no podém assegurarli que l' aprofitarem. —Violi: Hi ha molts ripis. —Jeph de Jespus: Mil gracias per l' envió: está molt bé. —J. Mallol: Salvat un epitafi, lo demés es flux. —Mero Col: No 'ns serveix —Galan de Llansa-Tampoch: —Sisquet del Full: Idem. —P. P. T.: Veurem de aprofitarho. —P. Maymús Cisa: Hem rebut la copia: ara no 'ns cal sino cridar com als teatros: ¡Que salga el autor! —J. Sallutag: No 'ns atrevim a publicarlo: la calaverada es molt repelosa. —Batxiller Atxo: Procurarem aprofitar l' article. —J. Puig Cassanyas: Lo deliri es massa tremendo: lo demés va bé. —A. Llimoner: Gracias per l' envió. —F. Sisa: Al sonet no li veyém la punta. —J. Bonet Tonz: Es flux. —M. Mateo: Rebuda la correspondencia: resulta una mica massa plena de divagacions. —J. A. R. (Tarrassa): Procurarem publicar los dibuixos. —J. Sunab: Si no per l' Almanach pel número veurem de aprofitarho. —B. Llorens: La poesia es difusa y no tanca cap novedat. —J. Durban: Me sembla que tot lo que envia es degut al merodeig o a lo menos creyém haverho llegit en altre lloch. —C. A. (Vinyolas): Frou voldriam parlarne; pero lo que 'ns diu en la seva carta resulta tan incoherent, que no sabém com posarnoshi. —V. Mata la C. No va. —Aguieta: Utilisarem molta part dels traballs que 'ns envia. —J. Tiana: Aceptat. La contestació dela semana passada no s' referia a vosté y deguerem contestarli per equivocació. —E. Xarau: Va bé. —Baldomero Parram n y C.: Procurarem compaure'l. —C. Sama: Una mica refet podria insertarse. —Varios lectors de LA CAMPANA: De moment no podém respondre'ls: estém massa atrafegats porque 'ns siga possible practicar avertigacions.

ANTONI LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.

LO MORT MÉS GROS

Si a la maneta s' ha agafa tot ho esclafa!

A comensat a cridar l' atenció la conducta de alguns periódichs estrangers, que als vint días de haver alabat a n' en Cánovas, se desentenén d' ell y li clavan llenya.

Aixó troban els que crían laca-yos: mentres aquests cobran, moltas reverencias; en deixant de cobrar muecas insolents.

Malaguanyat aquell que fa donarse bombos ab maneta d' or!

Un periódich ha revelat que 'l goberni dels Estats Units ha manat fer un mapa de l' isla de Cuba, 'l mes complert y detallat que s' ha publicat fins ara.

—¿Per qué 'l voldrà?—se preguntan molts.

Fácil es d' endavinar la resposta. No obstant, si la nació espanyola té energia, 'ls tocinares, per lo que respecta a Cuba, s' haurán de contentar ab el mapa no mes: es a dir: s' haurán de contentar pintantsela.

A la provincia de Batangas (Filipinas) van alsarse unas partidas, y 'l gobernador—camas ajudeume!—de la primera correguda, no va parar fins a Manila.

Aquest héroe burocrátich es un asturiá que desempenyava 'l cárrech per recomanació expressa del senyor Pidal.

¡Quín honor pel seu padri!...

A pesar d' aixó, quan torni, es mes que probable qu' en Pidal l' absoldrà de tota culpa, y continuarà amparantlo. ¿Semos ó no semos compadres?

—A la seva manera es un valent—dirá apelant a una de las sevas argucias escolásticas apresas en lo seminario.—Cert que a la primera noticia del alsament de partidas, va tocá 'l dos.... Pochs espanyols haurían tingut valor per ferho.

PÁGINAS DE LA GUERRA (per J. BLANCO CORIS.)

J. Blanco Coris

Día de Difunts en campanya